

УДК 340.11

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.01.5>

СОЦІАЛЬНА ФУНКЦІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА ЛЮДИНИ: МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Мадалиць В.В.,

*аспірант кафедри теорії держави та права**Дніпровського державного університету внутрішніх справ*

ORCID: 0009-0009-0792-3370

Мадалиць В.В. Соціальна функція держави та права людини: механізми захисту в умовах воєнного стану.

У статті досліджуються особливості реалізації соціальної функції держави та захисту прав людини в умовах війни, а також перспективи вдосконалення механізмів соціального захисту в контексті сучасних викликів. Автор аналізує теоретичні аспекти соціальної функції держави як ключового інструменту забезпечення суспільної стабільності, соціальної справедливості та реалізації прав громадян. Висвітлюються основні проблеми, з якими стикається держава під час виконання своєї соціальної функції у воєнний період, включаючи руйнування інфраструктури, масову міграцію, цифрову нерівність, кіберзагрози та обмеженість фінансових ресурсів. Особливу увагу приділено механізмам соціального захисту, які функціонують у кризових умовах. Досліджуються можливості цифрових платформ, таких як «Дія», для надання соціальних послуг, мобільні медичні бригади, програми підтримки внутрішньо переміщених осіб і адресна допомога вразливим категоріям населення. Також розглядається роль міжнародних організацій, таких як ООН і Червоний Хрест, у підтримці соціальної функції держави та забезпеченні прав громадян під час війни. У статті наголошується на необхідності реформування законодавчої бази для адаптації до кризових умов, спрощення процедур отримання соціальних виплат і запровадження механізмів швидкого реагування на гуманітарні виклики. Аналізується значення цифровізації соціальної сфери як інструменту підвищення доступності, прозорості та ефективності соціального захисту. Висвітлюються перспективи впровадження штучного інтелекту для автоматизації процесів адміністрування соціальних послуг, що дозволить зробити допомогу більш адресною. Перспективи вдосконалення механізмів захисту соціальної функції держави включають розбудову цифрової інфраструктури, посилення кібербезпеки, підвищення цифрової грамотності населення та інтеграцію міжнародного досвіду. Важливим завданням є розробка комплексної стратегії післявоєнного відновлення, яка враховуватиме потреби постраждалих громадян, відновлення інфраструктури та створення умов для економічного зростання. У висновках наголошується, що ефективне виконання соціальної функції держави та захист прав людини є ключовими чинниками забезпечення стабільності суспільства та відновлення країни в післявоєнний період.

Ключові слова: соціальна функція, права людини, воєнний стан, соціальний захист, цифровізація, адресна допомога, кібербезпека, післявоєнне відновлення.

Madalyts V.V. The social function of the state and human rights: protection mechanisms under martial law.

The article examines the peculiarities of implementing the social function of the state and protecting human rights during wartime, as well as prospects for improving social protection mechanisms in the context of contemporary challenges. The author analyzes the theoretical aspects of the state's social function as a key tool for ensuring societal stability, social justice, and the realization of citizens' rights. The main problems faced by the state in fulfilling its social function during wartime are highlighted, including infrastructure destruction, mass migration, digital inequality, cybersecurity threats, and limited financial resources. Special attention is given to social protection mechanisms that operate under crisis conditions. The potential of digital platforms, such as «Diiia», for providing social services, mobile medical brigades, support programs for internally displaced persons, and targeted assistance to vulnerable population groups is explored. The role of international organizations, such as the United Nations and the Red Cross, in supporting the state's social function and ensuring citizens' rights during wartime is also considered. The article emphasizes the need to reform the legal framework to adapt to crisis conditions, simplify procedures for obtaining social benefits, and implement rapid response mechanisms for humanitarian challenges. The importance of digitalizing the social sphere as a tool to enhance accessibility, transparency, and efficiency of social protection is analyzed. The prospects for introducing artificial intelligence to automate the administration of social services, enabling more targeted assistance, are discussed. The

prospects for improving mechanisms to protect the social function of the state include the development of digital infrastructure, strengthening cybersecurity, enhancing digital literacy among the population, and integrating international experience. A critical task is the development of a comprehensive post-war recovery strategy that addresses the needs of affected citizens, infrastructure restoration, and the creation of conditions for economic growth. The conclusion emphasizes that the effective implementation of the state's social function and the protection of human rights are essential factors in ensuring societal stability and the recovery of the country in the post-war period.

Key words: social function, human rights, martial law, social protection, digitalization, targeted assistance, cybersecurity, post-war recovery.

Постановка проблеми. Соціальна функція держави є однією з базових складових її діяльності, спрямованою на забезпечення суспільної стабільності, соціальної справедливості та реалізації прав людини. Ця функція виявляється через створення умов для забезпечення гідного рівня життя, підтримки вразливих верств населення, доступу до освіти, медичної допомоги та інших життєво необхідних послуг. Однак в умовах воєнного стану, який супроводжується масштабними соціальними, економічними та гуманітарними кризами, виконання цієї функції стає складнішим, а потреба в її реалізації набуває особливої гостроти.

Воєнний стан є екстремальним правовим режимом, який передбачає тимчасове обмеження окремих прав і свобод громадян, спрямоване на забезпечення національної безпеки та захист держави від зовнішньої агресії. У таких умовах держава зобов'язана не лише протидіяти загрозам, але й забезпечувати базові соціальні права громадян, які залишаються основою стабільності та довіри суспільства до державних інституцій. Одним із ключових викликів є пошук балансу між забезпеченням прав людини та необхідністю обмежень, продиктованих умовами війни.

Особливого значення набувають соціальні права людини, такі як право на соціальне забезпечення, охорону здоров'я, житло та освіту. В умовах збройного конфлікту ці права часто порушуються через руйнування інфраструктури, вимушене переселення людей, обмежений доступ до медичних послуг та соціальної допомоги. У відповідь держава повинна розробляти та впроваджувати механізми захисту цих прав, які дозволяють забезпечити їхню реалізацію навіть за складних обставин.

Цифровізація та інноваційні технології стають важливими інструментами для забезпечення соціальної функції держави в умовах війни. Наприклад, електронні платформи дозволяють громадянам отримувати соціальні послуги дистанційно, навіть у зонах, де фізична присутність органів влади є неможливою. Такі рішення сприяють оперативному реагуванню на потреби населення та зменшенню соціальної напруги. Однак ці інструменти також стикаються з викликами, серед яких нерівний доступ до технологій, кіберзагрози та недостатній рівень цифрової грамотності.

Міжнародне співтовариство накопичило значний досвід у забезпеченні прав людини та виконанні соціальних функцій держави в умовах надзвичайних ситуацій, зокрема збройних конфліктів. Вивчення цього досвіду дозволяє адаптувати його до українських реалій та розробляти ефективні стратегії для підтримки населення. Зокрема, міжнародно-правові стандарти, закріплені в документах ООН, Ради Європи та інших організацій, надають чіткі орієнтири для дотримання прав людини навіть у складних умовах.

Метою дослідження є дослідження механізмів реалізації соціальної функції держави та захисту прав людини в умовах воєнного стану. У роботі розглядаються теоретичні основи цієї проблематики, аналізуються сучасні виклики, з якими стикається Україна, а також пропонуються рекомендації для вдосконалення механізмів соціального захисту.

Дослідження спрямоване на обґрунтування важливості соціальної функції держави та прав людини як основи соціальної стабільності та ефективного управління у період воєнного стану. На основі цього формулюються конкретні практичні рекомендації для посилення соціальної політики та правозахисної діяльності держави.

Аналіз останніх публікацій показує значний інтерес науковців до проблеми реалізації соціальної функції держави та захисту прав людини в умовах війни. Зокрема, дослідження в цій галузі проводили такі науковці, як Н. Абакумова, Н. Горбова, А. Карнаушенко, К. Литвинчук, К. Мельникова, С. Миколук, А. Палюх, В. Пархета, В. Петренко, І. Сенюта. В їхніх роботах розглядаються різні аспекти адаптації національного законодавства до європейських стандартів, проблеми імплементації міжнародних норм та впровадження кращих європейських практик у сфері адміністративного процесу.

Таким чином, дослідження свідчать, що особлива увага приділяється застосуванню міжнародного досвіду до українських реалій, інтеграції цифрових рішень у соціальну сферу та забезпеченню верховенства права навіть за умов кризи.

Виклад основного матеріалу. Соціальна функція держави є однією з фундаментальних категорій державного управління, що визначає її діяльність, спрямовану на забезпечення базових соціальних прав, добробуту населення та підтримання соціальної справедливості [1, с. 146–153]. Ця функція відображає зв'язок між державою та суспільством, закріплюючи її обов'язок створювати умови для реалізації прав і свобод кожної людини. Теоретичні основи соціальної функції формуються на перетині правових, соціологічних та економічних концепцій, які розглядають її як механізм досягнення суспільної злагоди, подолання нерівності та забезпечення стабільності.

Соціальна функція держави базується на принципі верховенства права, що закріплює основну мету державної влади – захист і забезпечення прав людини. У демократичному суспільстві вона передбачає створення рівних можливостей для всіх громадян, незалежно від їхнього соціального статусу, національності чи місця проживання. Це стосується як забезпечення матеріальних потреб (соціальне забезпечення, охорона здоров'я, освіта), так і нематеріальних (захист прав, доступ до правосуддя). Згідно з концепціями соціальної держави, сформульованими у працях таких мислителів, як Джон Роулз, соціальна функція спрямована на досягнення справедливого розподілу ресурсів, що є основою соціального договору між громадянами та державою.

В умовах сучасного світу соціальна функція держави розглядається як механізм подолання соціальних викликів, зокрема таких, як економічна нерівність, безробіття, демографічні проблеми та міграція. У контексті України особливе значення соціальної функції визначено в Конституції України, яка закріплює, що держава відповідає за соціальний захист своїх громадян і створення умов для гідного життя (стаття 46 Конституції України). Це положення закладає основу для розробки політики, спрямованої на захист соціальних прав, які є складовою прав людини.

Права людини, які лежать в основі соціальної функції держави, класифікуються як універсальні, невідчужувані й нероздільні [2, с. 318–319]. Соціальні права, включаючи право на працю, охорону здоров'я, соціальне забезпечення, освіту та житло, забезпечують мінімальний рівень життя, необхідний для збереження гідності кожної людини. Згідно з міжнародними стандартами, такими як Загальна декларація прав людини та Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, держави зобов'язані створювати умови для їхньої реалізації.

Особливе значення в теоретичному аспекті соціальної функції держави має її адаптація до умов надзвичайних ситуацій, таких як воєнний стан. У таких умовах держава повинна одночасно забезпечувати національну безпеку та соціальний захист населення, що вимагає балансування між захистом прав людини та необхідними обмеженнями. Воєнний стан може обмежувати певні права, однак ці обмеження повинні бути пропорційними, законними та тимчасовими, відповідно до статті 64 Конституції України та міжнародних норм, таких як стаття 4 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права [3].

Під час війни чи збройного конфлікту соціальна функція держави зосереджується на захисті найбільш вразливих верств населення: внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни, сімей загиблих військовослужбовців, дітей і літніх людей. Держава повинна не лише забезпечувати соціальні виплати, а й створювати програми інтеграції та реінтеграції для тих, хто постраждав від наслідків війни. У цьому контексті важливою є роль громадських організацій та міжнародних партнерів, які надають підтримку у виконанні соціальної функції.

Сучасні теоретичні підходи до соціальної функції держави також підкреслюють її зв'язок із цифровізацією. Використання цифрових платформ, автоматизація процесів надання соціальних послуг, впровадження штучного інтелекту для аналізу даних – усе це сприяє підвищенню ефективності та прозорості виконання соціальної функції. Водночас цифровізація потребує забезпечення захисту персональних даних і рівного доступу до технологій, що є особливо актуальним у контексті війни.

Соціальна функція держави та захист прав людини є комплексним і багатогранним явищем, яке поєднує правові, соціальні та технологічні аспекти. У теоретичному вимірі вона слугує основою для розробки практичних механізмів, які дозволяють державі ефективно виконувати свої обов'язки перед суспільством, забезпечуючи права та гідність кожного громадянина навіть у найскладніших умовах.

Реалізація соціальної функції держави та захист прав людини в умовах воєнного стану є надзвичайно складним завданням, яке вимагає адаптації традиційних механізмів управління до кризових обставин, спричинених збройним конфліктом. Війна створює багаторівневі виклики, включаючи руйнування інфраструктури, масові переміщення населення, економічні обмеження та зростання соціальних ризиків. Однак, попри всі труднощі, держава повинна забезпечувати виконання своїх соціальних зобов'язань, спрямованих на захист найбільш вразливих груп населення та підтримку суспільної стабільності. Особливістю соціальної функції держави під час війни є необхідність забезпечення базових соціальних послуг навіть у регіонах, де державні органи працюють із суттєвими обмеженнями через бойові дії чи окупацію [4, с. 92–94]. Це включає медичну допомогу, осві-

ту, соціальні виплати та житло для постраждалих громадян. Важливу роль відіграють механізми адресної підтримки, які дозволяють швидко реагувати на потреби переселенців, ветеранів, осіб з інвалідністю, дітей, що залишилися без батьківського піклування, та інших категорій. Для цього використовуються сучасні цифрові платформи, наприклад, українська «Дія», яка забезпечує реєстрацію переселенців і надання соціальних послуг дистанційно. Окрім цього, залучення міжнародної гуманітарної допомоги є важливим елементом забезпечення безперервності соціальних послуг. Організації, такі як ООН, Червоний Хрест та Європейський Союз, надають фінансування, продовольство, медичні товари та іншу підтримку, що дозволяє зменшити навантаження на національні ресурси. Водночас держава повинна адаптувати свою соціальну політику до умов воєнного стану, впроваджуючи спеціальні програми допомоги для постраждалих категорій населення, компенсації витрат на оренду житла чи забезпечення тимчасовими прихистками. Захист прав людини під час воєнного стану є невід'ємною частиною соціальної функції держави. Міжнародно-правові стандарти, закріплені в таких документах, як Міжнародний пакт про громадянські та політичні права та Женевські конвенції, встановлюють, що обмеження прав під час надзвичайних ситуацій повинні бути пропорційними, обґрунтованими та тимчасовими. Наприклад, стаття 4 Пакту дозволяє державам тимчасово обмежувати окремі права для забезпечення національної безпеки, але забороняє обмеження основоположних прав, таких як право на життя, свободу від катувань і рабства. Україна намагається дотримуватися цих стандартів, розробляючи законодавчі акти та механізми для захисту внутрішньо переміщених осіб, ветеранів війни, дітей і літніх людей. Особливе місце займають цифрові рішення, які дозволяють мінімізувати вплив обмежень на права громадян через дистанційний доступ до послуг. Утім, навіть за наявності прогресивних механізмів, захист прав людини стикається з викликами, такими як обмежений доступ до окупованих територій, руйнування інфраструктури, фінансові обмеження та ризики порушення прав через надмірні обмеження з боку держави. Вивчення міжнародного досвіду у цій сфері дозволяє ефективніше адаптувати національні механізми. Наприклад, у Норвегії та Швеції мобільні центри допомоги забезпечують доступ до послуг у віддалених регіонах, а в Сінгапурі діють адресні програми підтримки літніх людей і осіб з інвалідністю. Україна може використовувати ці приклади для вдосконалення власної політики. Таким чином, реалізація соціальної функції держави та захист прав людини під час воєнного стану вимагають інноваційних підходів, зокрема впровадження цифрових технологій, розширення міжнародної співпраці та забезпечення прозорості й підзвітності в управлінні ресурсами. Ці заходи є необхідними для збереження соціальної стабільності, захисту громадян та подолання наслідків збройного конфлікту [5].

Механізми захисту соціальних прав людини в Україні в умовах воєнного стану є критично важливими для забезпечення базових потреб населення, підтримання соціальної справедливості та збереження довіри до державних інституцій. У період воєнного стану держава стикається з численними викликами, такими як руйнування інфраструктури, вимушене переміщення значної частини населення, економічна нестабільність та обмежені ресурси [6, с. 92–94]. У цих умовах функціонування механізмів соціального захисту потребує адаптації до нових реалій, оперативності та ефективності.

Основним правовим підґрунтям захисту соціальних прав в Україні є Конституція України, яка гарантує кожному право на соціальний захист, достатній життєвий рівень, охорону здоров'я та освіту. На цих засадах побудована система нормативно-правових актів, які регулюють соціальну сферу, включаючи спеціальні закони, спрямовані на захист внутрішньо переміщених осіб (ВПО), ветеранів війни, дітей, осіб з інвалідністю та інших вразливих груп. Зокрема, Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» визначає механізми реєстрації ВПО та надання їм соціальних виплат, житла і допомоги.

Один із ключових механізмів захисту соціальних прав у воєнний час – це адресна підтримка. Україна запровадила низку програм, які забезпечують надання допомоги найбільш вразливим категоріям населення. Наприклад, внутрішньо переміщені особи можуть отримувати грошову допомогу на проживання, яку можна оформити через платформу «Дія». Ця система забезпечує швидке опрацювання заявок та мінімізацію бюрократичних процедур. Окрім того, впроваджено програми надання тимчасового житла для переселенців, компенсації витрат на оренду житла та підтримки сімей загиблих військовослужбовців.

Медична допомога є ще одним важливим аспектом захисту соціальних прав. У період війни держава повинна забезпечити доступ до медичних послуг навіть у зонах активних бойових дій. Для цього запроваджено мобільні медичні бригади, які надають первинну допомогу в місцях, де стаціонарні заклади охорони здоров'я не функціонують. Також активно використовуються електронні медичні сервіси, зокрема «eЗдоров'я», що дозволяють громадянам отримувати рецепти, консультації лікарів і доступ до інформації про свої медичні дані [7, с. 26–32].

У сфері освіти держава впроваджує механізми дистанційного навчання, що дозволяють дітям і студентам продовжувати навчання навіть за умов вимушеного переселення чи відсутності доступу до освітніх закладів. Наприклад, Міністерство освіти і науки України створило спеціальні платформи для дистанційного навчання, які забезпечують доступ до навчальних матеріалів і відеоуроків. Крім того, для дітей-переселенців організуються спеціальні освітні програми, що допомагають адаптуватися до нових умов [8, с. 5–18].

Фінансова підтримка також є важливим компонентом механізмів захисту соціальних прав. Держава забезпечує виплату пенсій, субсидій та інших соціальних виплат, навіть у зонах, де фізичний доступ до банківських установ обмежений. Для цього використовуються механізми дистанційних банківських послуг, які дозволяють громадянам отримувати кошти через електронні платформи або мобільні додатки.

Значну роль у реалізації механізмів захисту соціальних прав відіграють міжнародні організації, які надають гуманітарну допомогу, фінансові ресурси та технічну підтримку. Організації, такі як ООН, Червоний Хрест, Міжнародна організація з міграції та Європейський Союз, активно співпрацюють з українським урядом для забезпечення гуманітарних потреб населення. Їхня допомога включає фінансування житлових програм, надання продовольства, ліків, засобів гігієни та інших необхідних ресурсів.

Водночас механізми соціального захисту стикаються з численними викликами. Одним із них є нерівномірний доступ до соціальних послуг у різних регіонах, особливо на окупованих територіях. Держава зобов'язана знайти способи забезпечення прав громадян у цих регіонах, залучаючи міжнародних партнерів для доставки гуманітарної допомоги та надання підтримки дистанційно. Іншою проблемою є недостатнє фінансування соціальних програм через обмеженість державного бюджету, що значною мірою спрямовується на оборонні потреби.

Таким чином, механізми захисту соціальних прав людини в Україні в умовах воєнного стану демонструють високу адаптивність і спрямованість на оперативне вирішення найгостріших проблем. Попри значні виклики, держава успішно інтегрує сучасні технології, залучає міжнародну підтримку та розробляє спеціальні програми для захисту населення. Подальший розвиток цих механізмів потребує вдосконалення нормативно-правової бази, розширення цифрових можливостей і забезпечення прозорості та ефективності використання ресурсів. Це дозволить не лише підтримати громадян у складний період, але й забезпечити основи для сталого відновлення після завершення війни.

Війна створює унікальні виклики для державної системи, які значно ускладнюють виконання соціальної функції та захист прав людини. Ці виклики мають багаторівневий характер і охоплюють правові, організаційні, економічні, технологічні та соціальні аспекти. В умовах війни держава стикається з необхідністю швидкої адаптації соціальної політики, забезпечення базових прав громадян і підтримання суспільної стабільності, що стає особливо важливим у контексті масових переміщень населення, руйнування інфраструктури та загального зниження якості життя [9, с. 47–52].

Одним із найбільших викликів є вдосконалення механізмів захисту соціальної функції держави та прав людини є одним із ключових завдань державної політики в умовах війни та післявоєнного відновлення. Ефективне виконання соціальної функції потребує комплексного підходу, який враховує сучасні виклики, зокрема економічні, правові, інфраструктурні та технологічні аспекти. Перспективи вдосконалення цих механізмів спрямовані на підвищення ефективності соціального захисту, зміцнення правової бази, інтеграцію цифрових рішень та розширення міжнародного співробітництва.

Одним із пріоритетних напрямів є розвиток цифрової інфраструктури. Держава повинна забезпечити доступ до швидкісного інтернету навіть у віддалених і постраждалих від війни регіонах. Це створить можливості для дистанційного отримання соціальних послуг, таких як реєстрація на соціальні виплати, подача заявок на компенсації чи отримання медичних консультацій через цифрові платформи. Крім того, розвиток мобільних додатків і спрощення інтерфейсів платформ, таких як «Дія», зробить послуги доступними для ширшого кола громадян, включаючи літніх людей та осіб з обмеженими можливостями.

Іншим важливим аспектом є посилення кібербезпеки. Використання цифрових технологій передбачає обробку великих обсягів персональних даних, що робить ці системи вразливими до кібератак, особливо в умовах війни. Для зміцнення кіберзахисту держава повинна створити спеціалізовані органи чи підрозділи, які відповідатимуть за моніторинг кіберзагроз, запобігання інцидентам та реагування на них. Також важливо запровадити сертифікацію програмного забезпечення, яке використовується для адміністрування соціальних послуг, щоб забезпечити його відповідність сучасним стандартам безпеки.

Реформування законодавчої бази також є ключовим напрямом вдосконалення. Законодавство має бути адаптоване до умов кризових ситуацій, таких як війна чи надзвичайний стан. Це перед-

бачає спрощення процедур отримання соціальних виплат, забезпечення правового захисту внутрішньо переміщених осіб, спрощення доступу до медичних послуг і компенсацій. Важливим є створення спеціальних нормативних актів, які регулюватимуть механізми швидкого реагування на гуманітарні кризи та підтримку вразливих категорій населення.

Особливої уваги потребує інтеграція міжнародного досвіду. Україна може перейняти найкращі практики інших країн, які стикалися з масштабними кризами. Наприклад, досвід Естонії у створенні інтегрованих цифрових платформ, Норвегії в організації мобільних центрів допомоги чи Канади у впровадженні адресної підтримки може бути адаптований до українських реалій. У цьому контексті важливим є посилення співпраці з міжнародними організаціями, такими як ООН, Червоний Хрест, Європейський Союз, які можуть надати як фінансову, так і експертну допомогу [10, с. 65–72].

Ще одним перспективним напрямом є розвиток системи адресної допомоги та персоналізованих соціальних послуг. Використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект, дозволить автоматизувати аналіз потреб громадян і забезпечити надання допомоги тим, хто її найбільше потребує. Це сприятиме підвищенню ефективності використання ресурсів і зменшенню соціальної нерівності.

Перспективи вдосконалення механізмів захисту соціальної функції держави та прав людини в умовах війни та післявоєнного відновлення базуються на необхідності адаптації державної політики до сучасних викликів, посилення її ефективності та використання інноваційних технологій. Одним із ключових напрямів є розбудова цифрової інфраструктури, що дозволить забезпечити доступ до соціальних послуг навіть у віддалених і постраждалих від війни регіонах. Важливо розширити можливості електронних сервісів, таких як платформа «Дія», спростити їхні інтерфейси та зробити їх доступними для всіх категорій населення, включаючи осіб похилого віку та людей з інвалідністю.

Впровадження штучного інтелекту та автоматизації процесів є перспективним інструментом для оптимізації надання соціальних послуг. Використання інтелектуальних систем для аналізу потреб населення та розподілу ресурсів сприятиме адресності допомоги, скороченню часу на її отримання та зменшенню бюрократичних перепон. Це дозволить державі ефективніше реагувати на виклики, забезпечуючи допомогу найбільш уразливим верствам населення.

Посилення кібербезпеки є критично важливим в умовах широкого використання цифрових платформ для адміністрування соціальних послуг. Необхідно створити національні центри кіберзахисту, посилити законодавчу базу для захисту персональних даних та впровадити сучасні стандарти інформаційної безпеки. Захист цифрових систем від можливих кібератак гарантуватиме надійність та безпеку надання соціальних послуг.

Висновки. Підвищення цифрової грамотності населення є невід'ємною частиною перспектив вдосконалення механізмів соціального захисту. Навчання громадян, зокрема осіб похилого віку та соціально вразливих груп, використанню сучасних технологій допоможе подолати цифрову нерівність і забезпечити рівний доступ до соціальних послуг. Для цього необхідно впроваджувати державні освітні програми, проводити інформаційні кампанії та організовувати навчальні курси.

Інтеграція міжнародного досвіду також має велике значення для вдосконалення механізмів соціального захисту. Використання найкращих практик країн, які стикалися з подібними викликами, таких як Естонія, Норвегія чи Канада, дозволить адаптувати ефективні моделі до українських реалій. Міжнародні організації, такі як ООН, Червоний Хрест та Європейський Союз, можуть стати важливими партнерами у наданні фінансової та експертної допомоги.

Стратегічним завданням є розробка національної стратегії післявоєнного відновлення, яка враховуватиме потреби постраждалих громадян, відновлення інфраструктури та створення умов для економічного зростання. Ця стратегія повинна базуватися на принципах соціальної справедливості, рівності та інклюзивності, що дозволить забезпечити довгостроковий розвиток.

Реалізація соціальної функції держави та захист прав людини в умовах війни є надзвичайно складним завданням, яке потребує інноваційних підходів, злагодженої роботи державних органів та активного міжнародного співробітництва. Успішна інтеграція цифрових технологій, посилення кібербезпеки, вдосконалення правового регулювання та підвищення ефективності інституційної системи є ключовими елементами вдосконалення. Забезпечення прозорості та підзвітності у соціальній сфері сприятиме зміцненню довіри громадян до державних інституцій. Післявоєнний період вимагає розробки комплексної стратегії відновлення, яка має враховувати досвід війни, потреби постраждалих та перспективи сталого розвитку. Реалізація цих заходів дозволить забезпечити захист прав громадян, стабільність суспільства та створить основу для подальшого відновлення України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Nalyvaiko, I. (2023). The influence of social standards and social guarantees on improving the quality of life of citizens: legal analysis and socio-economic consequences. *Philosophy, Economics and Law Review*, 3(2), 146–153.

2. Наливайко І.О. Державна політика у сфері соціального захисту та соціального забезпечення: напрями реформування. *Верховенство права: доктрина і практика в умовах сучасних світових викликів*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 28 лютого 2023 р.). Дніпро: ДДУВС, 2023. С. 318-319. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/11801/1/105.pdf>.
3. Конституція України (з офіц. тлумаченням Конституц. Суду України). К.: Ліра, 2006. 96 с.
4. Миколіук С.М. Соціальна допомога та виплати в умовах воєнного стану. *Наукові проєкти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ*. 2022. С. 92-94. URL: <http://nauksgf.wunu.edu.ua/index.php/npsgf/article/download/126/122>.
5. Петренко В.С., Карнаушенко А.С., Мельникова К.В. Соціальні стандарти ЄС та їх вплив на українську економіку. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 10.
6. Миколіук С.М. Соціальна допомога та виплати в умовах воєнного стану. *Наукові проєкти соціально-гуманітарного факультету ЗУНУ*. 2022. С. 92-94.
7. Сенюта І.Я. Особливості динаміки медичних правовідносин в умовах воєнного стану: окремі аспекти. *Медичне право*. 2022. № 1 (29). С. 26-32.
8. Літвинчук К.О. Тенденції розвитку дистанційної освіти в Україні як чинника стабільності та безперервності освітнього процесу під час війни. *Освітня аналітика України*. 2023. № 4 (25). С. 5-18.
9. Горбова Н.А., Палюх А.Я., Пархета В.І. Правовий захист та відновлення прав людини і основоположних свобод в умовах подолання наслідків війни. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 47-52.
10. Абакумова Н.О. Соціальний захист населення в умовах економічної нестабільності: виклики та шляхи подолання. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2020. № 19(1). С. 65-72.